

Er zijn taalkwesties waarover heel verschillend kan worden gedacht. Taalkundige Frank Jansen behandelt iedere maand zo'n kwestie, en nodigt iedereen uit te reageren.

Stem Mak terecht vervangen in Vlaanderen?

In Nederland én Vlaanderen loopt de serie *In Europa*, waarin de schrijver Geert Mak zijn interpretatie van de Europese geschiedenis van de twintigste eeuw geeft. Mak is in de serie te zien als in- en uitleider van elke aflevering, en te horen als commentaarstem bij de beelden. Bij de uitzendingen op Canvas is zijn commentaarstem vervangen door de Vlaamse stem van een professionele televisiejournalist. Is dat een juiste beslissing?

VOORSTANDER

De Vlaamse televisie heeft de enig mogelijke beslissing genomen. Uit reacties is namelijk gebleken dat Maks commentaar voor Vlamingen ondragelijk was, zeker als ze daar zo lang, 35 keer 40 minuten, naar moeten luisteren. Waarom dat zo is, maakt eigenlijk niet uit, en is ook moeilijk met zekerheid te bepalen. Komt het doordat Mak, geboren in Friesland maar ook al vele jaren inwoner van Amsterdam, in zijn spraak duidelijk als zodanig herkenbaar is? Of spreekt hij te snel en te vlak om verstaanbaar te zijn?

Het lijkt me sterk dat de Vlamingen Mak als een Mokumse mompelaar be-

schouwen. Waarschijnlijker lijkt mij dat de Vlaamse televisiekijker een andere verwachting heeft bij een commentaarstem in zo'n serie dan de Nederlandse. Voor de Nederlandse kijker is Mak een bekende autoriteit. Voor de Vlaming niet. Die wil dat het commentaar even objectief, betrouwbaar en deskundig klinkt als de beelden waar zijn. Die deskundige uitstraling is gebaat bij een zorgvuldige, gedragen voordracht van een spreker met een diepe, welluidende en ook professionele spreekstem, met een relatief grote variatie in tempo en vooral intonatie. Aan die verwachtingen kan Mak nu eenmaal niet voldoen.

Als het dan toch door een professional gebeurt, laat het in Vlaanderen dan ook maar een Vlaming zijn. De Vlaamse televisiejournalisten spreken immers perfect algemeen Nederlands, zonder hun zuidelijke identiteit maar een seconde te verloochenen. Alleen zo zorgen we ervoor dat de Vlaming blijft kijken ... als die al niet bij Maks eigen inleiding is weggezapt.

TEGENSTANDER

De serie *In Europa* is geen officiële geschiedenis van de twintigste eeuw, maar een aantal persoonlijke verhalen en belevenissen, die tezamen Maks interpretatie van de geschiedenis geven. Mak presenteert zich niet zozeer als deskundige, maar als cicerone, een gids op het grillige pad van de geschiedenis. En net zoals het vreemd zou zijn als je bij een rondleiding door een grot wel een gids zou volgen die de weg wijst, maar voor elke toelichting een bandje met een welluidende stem zou starten, doet het afbreuk aan de authenticiteit van het verhaal als er zo'n objectieve commentaarstem onder wordt geplaatst. Dat Mak in de in- en uitleiding zijn eigen stem wel mag houden, maakt het alleen maar erger. Door bij het middendeel op een andere stem over te gaan, wordt namelijk gesuggereerd dat het daar geen persoonlijke interpretatie meer zou betreffen.

Er is nog een andere reden waarom het jammer is dat Vlamingen niet aan Mak kunnen wennen. Het lijkt wel alsof bij Noord en Zuid de tolerantie voor elkaars variëteit van het Standaardneder-

Geert Mak in de VPRO-studio.

lands afneemt. Door elke Vlaming (dus niet alleen de dialectspreker) op de Nederlandse televisie te ondertitelen, wordt de suggestie gewekt dat iedereen ten zuiden van Wuustwezel onverstaaenbaar koeterwaals spreekt. Dat is niet terecht, parochiaal en contraproductief voor de verhoudingen.

Wat vindt u ervan? Is de stem van Geert Mak op de Belgische tv terecht vervangen door die van een Vlaamse commentator?

Geef voor 21 april 2008 uw mening op onze website: www.onzetaal.nl/homofkuit. Of stuur een briefkaart met 'Stem Mak terecht vervangen' of 'Stem Mak ten onrechte vervangen' naar de redactie van *Onze Taal*, Raamweg 1a, 2596 HL Den Haag. In de volgende aflevering de uitslag. ■

Uitslag vorige stemming

Moet tijdens raadsvergaderingen verplicht Nederlands worden gesproken? De uitslag van de stemming is dit keer heel duidelijk: 263 inzenders (82,7%) zeggen ja. En in het forum geven ze hun redenen. Het gaat om effectiviteit (andere talen zijn onbegrijpelijk) en om het geven van een ideologisch signaal: zo wordt duidelijk wat we als Nederlandstaligen van elkaar verwachten. Slechts een kleine minderheid van 55 stemmers (17,3%) ziet de noodzaak van verplicht Nederlands spreken niet in.

Antwoorden Taaltest

(zie bladzijde 101)

A. Spelling

1. c. blocnoteje
2. a. cabaretière
3. a. Dode Zeezout-zeep
4. a. geaquajogd
5. b. minuscuul

B. Woordenschat

1. c. jong konijn
2. b. zwier
3. b. kortzichtig
4. a. porseleinsoort

C. Zoek de fouten

1. Bij dezen, beiden, krijgt
2. gerenommeerde, Bargoense, veranderende

D. Extra

De mannelijke pendant van *chicklit* heet *ladlit* of *guylit*, waarbij *lad* en *guy* aanduidingen zijn voor 'knul, gozer'. In Van Gorps *Lexicon van literaire termen* worden Nick Hornby en Tony Parsons genoemd als vertegenwoordigers van dit genre. De op internet ook wel voorkomende term *dicklit* (waarbij *dick* naar het mannelijk geslachtsdeel verwijst) noemt Van Gorp niet.